

дедалі більше актуалізується та потребує вирішення широкого кола питань: визначення державного регулятора та порядок функціонування ринку криптовалют, порядок моніторингу транзакцій з використанням криптовалют та ідентифікації суб'єктів криптовалютних операцій, а також порядок оподаткування прибутків від здійснення криптовалютних операцій відповідно до вимог законодавства України.

Література

1. Поппер Натаниел. Цифрове золото: Невероятная история биткойна. Москва: И.Д. «Вильямс», 2016. 368 с.
2. Кулешов М.В., Логінов І.В. Криптовалюти та криптовалютні технології: поняття, стан, перспективи: оглядове видання. Київ, Нац. акад. СБУ, 2019. 81 с.
3. Vnukova N.M., Andriichenko Zh.O., Hontar D.D. The Conceptual Framework for the Formation of a Risk-Based System for Combating Money Laundering, Terrorist Financing, and the Financing of the Proliferation of Weapons of Mass Destruction. *Проблеми економіки*. 2018. № 4 (38). С. 201-215. URL: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2016/20160805/rek%203.pdf (дата звернення: 12.04.2020).
4. Лапчук Б. Криптовалюти у сучасній фінансовій системі: нова форма грошей? *Вісник Львівського університету*. Серія економічна. 2017. Вип. 54. С. 261-265.

УДК 342.56 (043.2)

Юринець Ю.Л., д.ю.н., професор,
Меланіч В.В., студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВОСУДДЯ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ МОДЕЛЕЙ КОНСТИТУЦІЙНОЇ ЮСТИЦІЇ

Конституційне правосуддя – принципово новий для України конституційно-правовий інститут і реальність української державно-правової дійсності. Діяльність органів конституційного правосуддя являє собою конституційний контроль – перевірку законів та інших правових актів на їх відповідність Основному Закону країни. Історично конституційне правосуддя виникло з метою перевірки конституційності законів. Потім предметом розгляду конституційних судів стало питання конституційної відповідальності глави держави у випадку його державної зради, порушення ним Конституції та інше (імпічмент) [2, с. 36].

Конституційне правосуддя як атрибут держави верховенства права не існує ізольовано від інших сегментів національного правопорядку. Введення конституційної скарги як додаткового механізму не матиме сенсу, якщо він буде «непрацюючим» у системі конституційного

правосуддя. Напрацьований досвід впровадження конституційної скарги є достатнім у Центральній Європі, де в класичному варіанті цей інститут зародився, зокрема, в Австрії, Німеччині. Для системного аналізу пропонуваної конструкції інституту конституційної скарги в Україні ставимо за мету аналіз відповідного досвіду держав Центральної Європи, оцінку на їх тлі норм законопроекту про внесення змін і доповнень до Конституції України [1, с. 166].

Призначення конституційного правосуддя зумовлено його метою і завданням, що належить до виключного відання єдиного органу конституційної юрисдикції. Зупинимось на деяких проблемних питаннях теоретичного характеру. Головною умовою конституційного правосуддя є незалежність, верховенство й остаточність у прийнятті рішень. При цьому необхідно слідувати принципу утримування від визначення свого ставлення у політичній сфері та встановлювати фактичні обставини при дослідженні правовідносин, що входить до компетенції інших судів або державних органів.

Ініціатива при розгляді справ у порядку конституційного провадження не може виходити від самого Суду і визначена виключно Конституцією України (ч. 2 ст. 150). Таким чином, за ознаками судової влади конституційне правосуддя – це особливий вид судової діяльності, яка відображає застосування вищої компетенції у вирішенні конституційно-правових засад функціонування права і держави, зважаючи на суспільні пріоритети та цінності, які притаманні правовій демократичній державі. Конституційне правосуддя змістовно визначається конституційною юрисдикцією, яка характеризує повноважність єдиного органу – Конституційного Суду України [3, с. 34].

Питання конституційного правосуддя, системного аналізу поняття, місця, завдань, цілей, механізму реалізації судової влади в процесі державного управління залишаються недостатньо дослідженими і разом із тим актуальними для сучасної науки [4, с. 449].

Світова практика діяльності органів конституційної юстиції традиційно виділяє дві моделі – американську та європейську. Конституційна юрисдикція загальних судів у країнах з американською моделлю судового конституційного контролю здійснюється по-різному. В одних країнах вона чітко не виділяється із загальної юрисдикції, в інших закріплюється в загальній формі як повноваження проводити контроль за конституційністю правових актів, у третіх встановлюється більш конкретно зазначенням, у різному поєднанні, на такі повноваження, як, наприклад, тлумачення конституції, захист конституційних прав і свобод за зверненнями громадян, вирішення спорів між федерацією та її суб'єктами, контроль за конституційністю правових актів і дій публічної влади, за проведенням виборів до вищих конституційних органів і т.п. Особливості американської моделі полягають у тому, що всі

конституційно-правові питання й суперечки розглядаються судами загальної юрисдикції при здійсненні звичайного судочинства в конкретних справах – кримінальних, цивільних, адміністративних [2, с. 35].

Європейська (або австрійська) модель конституційного правосуддя була розроблена Х. Кельзену, учасником розробки Федерального конституційного закону 1920 р. Головна відмінність цієї моделі від американської полягає в тому, що конституційне правосуддя здійснюється не судами загальної юрисдикції, а спеціалізованим органом – Конституційним Судом. Виділяють звичайно три основних (хоча і досить умовних) етапи поширення кельзеновської моделі в Європі. Початковий припадає на час Першої світової війни і може бути названий «австрійським періодом», оскільки саме Австрія під впливом Кельзена прийняла конституцію, яка передбачає створення Конституційного Суду [4, с. 450].

Отже, для конституційного правосуддя принципове значення має застосування конституційних принципів, які безпосередньо формують кожен його правову позицію у застосуванні конституційної юрисдикції. У розумінні розгляду прийнятної справи в порядку конституційного правосуддя за предметом, ініційованим перед Конституційним Судом України, особливо відчутною в цьому відношенні є проблема застосування принципу верховенства права.

Література

1. Матеріали Міжнародної наук.-практ. конфер. з питань запровадження конституційної скарги в Україні: збірка тез, м. Київ, 18 груд. 2015 р. Конституц. Суд України; за заг. ред. Ю.В. Бауліна. Київ: ВАІТЕ, 2016. 186 с.
2. Григор'єв В.А. Європейське моделювання конституційної юстиції в Україні. Запоріжжя: Вісник Запорізького нац. ун-ту, 2010. С. 35-36.
3. Селіванов А. Конституційне правосуддя і конституційна юрисдикція в Україні (доктринальне визначення). *Право України*. 2010. № 6. С. 30-36.
4. Туркіна І.Є. Конституційне правосуддя в механізмі державного управління країн Західної Європи (на прикладах Італії, Німеччини, Франції). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2012_1_63. С. 449-450. (дата звернення: 11.03.2020).